

Beleidsdocument

Andere (school)tijden

Steeds meer scholen stappen af van de traditionele schooltijden waarbij leerlingen op woensdagmiddag vrij zijn en op de overige schooldagen twee dagdelen les krijgen. Deze aanpassing heeft uiteraard niet alleen gevolgen voor de leerlingen, maar ook voor de ouders en het personeel van de school. Dit artikel gaat over de wijze waarop met die gevolgen moet worden omgegaan.

Aan welke regels moeten de schooltijden voldoen?

De huidige maatschappelijke ontwikkelingen vragen een school flexibeler om te gaan met de schooltijden. Veel ouders werken en maken gebruik van buitenschoolse opvang, kinderopvang, etc. De school zal dus rekening moeten houden met deze organisaties en dat kan ertoe leiden dat het beter is af te stappen van de traditionele lestijden. De regelgeving is de laatste jaren zodanig aangepast dat scholen ook daadwerkelijk invulling kunnen geven aan andere schooltijden.

Feitelijk is alleen nog bepaald dat een leerling gedurende de basisschoolperiode tenminste 7.520 uren lestijd moet volgen, gemiddeld dus 940 uur per jaar. Daarnaast geldt een minimum norm van 880 uur voor de onderbouw (1 t/m 4) en 940 uur voor de bovenbouw (5 t/m 8).

Ook is vastgelegd dat de schoolweek voor de groepen 3 t/m 8 vijf dagen duurt. In maximaal zeven weken per jaar mag de schoolweek maximaal vier dagen bedragen. Deze vierdaagse schoolweken moeten evenwichtig verspreid zijn over het schooljaar én moeten in de schoolgids vermeld worden. De kortere weken als gevolg van feestdagen tellen niet mee voor de telling van de vierdaagse schoolweken.

Natuurlijk moet de school er wel op letten dat een aanpassing van de lestijden er niet toe leidt dat de leerlingen aan het einde van de basisschoolperiode niet het minimum van 7.520 uren halen. Een voorbeeld verduidelijkt dat. Een school hanteert oorspronkelijk een model waarin de leerlingen in groep 1 t/m 4 880 uur per jaar les krijgen. Vervolgens krijgen zij in de hogere groepen 1.000 uur per jaar. De school stapt per 1 augustus over naar een rooster waarin voor alle groepen een jaarrooster geldt van 940 uur. Als dat voor alle groepen tegelijk wordt doorgevoerd, betekent dit dat de zittende leerlingen het totaal van 7.520 niet zullen halen. Er zal dan sprake moeten zijn van een ingroeimodel waarbij pas na 8 jaar de hele school volgens het nieuwe rooster werkt. Dat vergt dus ook de nodige organisatorische aanpassingen tijdens die ingroeiperiode.

De procedure bij de aanpassing van de schooltijden

Als de school de schooltijden voor de leerlingen wil aanpassen, hebben de ouders van de leerlingen daar in ieder geval inspraak in. Die inspraak is in de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS) op twee manier geregeld:

- artikel 15 lid 3 van de WMS bepaalt dat alle ouders geraadpleegd moeten worden over de voorgenoemde aanpassing;

- artikel 13 lid h bepaalt dat de oudergeleding van de MR instemmingsrecht heeft op de aanpassing.

De wet zegt verder niets over de status van de raadpleging noch over de wijze waarop dat moet gebeuren. Er zijn verschillende vormen denkbaar. Het is belangrijk dat alle ouders in de gelegenheid worden gesteld hun mening kenbaar te maken. Enkel een publicatie op de website van de school lijkt dan ook niet voor de hand liggend bij een onderwerp dat voor veel ouders toch wel van belang is. Een persoonlijke brief of het uitnodigen voor een voorlichtingsbijeenkomst zijn hanteerbare vormen om invulling te geven aan de verplichte raadpleging.

De school is niet verplicht een advies, voor zover dat al eenduidig naar voren komt uit zo'n raadpleging, te volgen. In hoeverre het verstandig is om dit te negeren hangt af van de omvang van de groep ouders die een bepaald advies geven, maar zeker ook van de argumentatie waarmee dit gebeurt. Het ligt daarnaast voor de hand dat de oudergeleding van de MR bij haar standpuntbepaling nadrukkelijk kijkt naar de uitkomst van de ouderraadpleging.

Het is voor de oudergeleding van de MR een uitstekende gelegenheid om zich naar haar eigen achterban te profileren. Overigens is het niet aan te bevelen om de ledenraadpleging over te laten aan de oudergeleding. Degene die het besluit neemt, meestal het bestuur van de school, moet de ouders raadplegen.

De gevolgen voor het personeel

Verandering van schooltijden kan ook gevolgen hebben voor het personeel. Als de school besluit om bijvoorbeeld over te gaan van het "traditionele" rooster naar een rooster van 5 gelijke lesdagen, dan zal dat in veel gevallen leiden tot aanpassing van de werktijden voor het personeel. Alleen als er al sprake was van een plaats- en tijdgebonden weektaak waarbinnen de nieuwe lestijden vallen, hoeft dat niet het geval te zijn. Wanneer de werktijden wel veranderen, dan heeft de personeelsgeleding van de MR daarop eveneens instemmingsrecht. Dit is geregeld in artikel 12 lid f van de WMS.

Daarnaast is het ook van belang te kijken naar de bepalingen in de arbeidstijdenwet. Daarin is vastgelegd dat een werknemer maximaal 5,5 uur mag werken alvorens hij recht heeft op minimaal 30 minuten pauze. Zo'n pauze kan ook bestaan uit 2 pauzes van 15 minuten.

Bij scholen die werken met een continuooster kan het voorkomen dat de kinderen onder begeleiding van de leerkrachten overblijven. Deze tijd is voor leerkrachten werktijd. Ook bij leerkrachten die tijdens een pauze pleinwacht moeten lopen, kan het voorkomen dat zij de 5,5 uur werktijd overschrijden. Het is zaak daar rekening mee te houden in de werktijdenregeling.

De wijziging van de lestijden, waardoor de lessen bijvoorbeeld worden verspreid over meer dagen, kan ook gevolgen hebben voor het aantal dagdelen waarop parttimers worden ingezet. Dit kan tot fricties leiden, aangezien de CAO het aantal dagdelen voor inzet van parttimers beperkt.

De besluitvorming

Als de afzonderlijke geledingen van de MR instemmen, kan het bestuur besluiten de nieuwe regeling in te voeren. Als beide geledingen weigeren in te stemmen, ligt het voor de hand het voorgenomen besluit in ieder geval te heroverwegen. Wellicht dat de instemming na overleg en/of aanpassing van het voorstel alsnog gerealiseerd kan worden. Lukt dat niet en wil het bestuur het voorstel desondanks handhaven, dan rest niets anders dan het aangaan van een medezeggenschapsgeschil. Dit geldt ook als een van beide geledingen niet instemt en de andere wel. Het besluit kan immers alleen

worden uitgevoerd als alle medezeggenschapsorganen die op het onderwerp instemmingsrecht hebben daadwerkelijk hebben ingestemd.

Er is op dit gebied nauwelijks jurisprudentie. De uitspraken die er tot nu toe zijn, gaan met name over klachten van ouderraden (namens de ouders) en over de raadpleging van de ouders. Deze jurisprudentie leert dat het wel verstandig is om een nieuwe raadpleging te houden als een voorstel na raadpleging van de ouders en de medezeggenschapsorganen wordt aangepast. Ook is het belangrijk dat in het voorstel expliciet de nieuwe schooltijden worden vermeld, inclusief de eventuele overgangsregeling.